

**UCHWAŁA NR XL/200/21
RADY POWIATU GRAJEWSKIEGO**

z dnia 23 marca 2021 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2026.

Na podstawie art. 12 pkt 4 i 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 920) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r. poz. 218, 956) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji *Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2026* stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Grajewskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 01.01.2021 r.

Przewodniczący Rady
Powiatu Grajewskiego

Grzegorz Gardocki

Załącznik do uchwały Nr XL/200/21
Rady Powiatu Grajewskiego
z dnia 23 marca 2021 r.

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2021-2026

Grajewo, marzec 2021 r.

Spis treści

- **Wstęp**
- **Charakterystyka powiatu**
- **Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu grajewskiego**
- **Cele, założenia oraz adresaci programu**
- **Harmonogram realizacji działań**
- **Prognozowane efekty realizowanych działań**
- **Źródła finansowania Programu**
- **Monitoring i sprawozdawczość**

I. Wstęp

Przemoc w rodzinie to bardzo istotny problem społeczny, który w wielu środowiskach niestety dalej jest traktowany jako temat wstydlivy, upokarzający, a informacje o tym zjawisku nie opuszczają „czterech ścian mieszkań”, w których często dochodzi do dramatów. Przemoc występuje we wszystkich warunkach społeczno-ekonomicznych, we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia, czy też sytuacji materialnej.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje pojęcie przemocy w rodzinie jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osoby najbliższej, a także innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Najczęściej występujące formy przemocy to:

·przemoc fizyczna – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań, czy zasinień,

·przemoc psychiczna – to umyślne działanie wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych,

·przemoc seksualna – polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy,

·przemoc ekonomiczna – to działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy,

·zaniedbanie – to działanie polegające na ciągłym niezaspokajaniu podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc w rodzinie nie jest zdarzeniem jednorazowym, a jej powstanie powoduje cykliczne powtarzanie się. W cyklu przemocy wobec bliskich obserwuje się trzy kolejno następujące po sobie fazy:

·faza narastającego napięcia – początkiem cyklu jest wyczuwalny wzrost napięcia, narastające sytuacje konfliktowe, których przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja.

·faza ostrej przemocy – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. W tej fazie najczęściej występuje interwencja, ofiary w afekcie decydują się wezwać pomoc, czy złożyć skargę.

·faza miodowego miesiąca – to czas skruchy i okazywania miłości. Osoba stosująca przemoc zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynna i miła. Pozwala uwierzyć osobie doznającej przemocy, że teraz będzie inaczej, że to się więcej nie powtórzy. Osoby doznające przemocy wierzą wbrew zdrowemu rozsądkowi w zapewnienia osoby stosującej przemoc i wycofują swoje wcześniejsze zeznania. Po jakimś czasie znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się powtarzać. I nawet jeśli przed chwilą osoba doznająca przemocy była gotowa uciec, teraz zostaje.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Przepis art. 33 Konstytucji RP wskazuje ponadto, że kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, zaś zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Realizując obowiązek wynikający z art. 6 ust. 3 pkt 1 ww. ustawy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie opracowało Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026 zwany dalej Programem. Założenia Programu są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i jednocześnie skorelowane z lokalnymi

potrzebami i dotychczasowymi działaniami zawartymi w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2025. W Programie tym wskazano konieczność kontynuowania działań informacyjnych, profilaktycznych, specjalistycznej pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, a także prowadzenia terapii ze sprawcami. Zadaniem Programu jest wprowadzenie w życie działań, mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, realizację programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

Działania ujęte w niniejszym Programie realizowane będą w oparciu o obowiązujące akty prawne, a w szczególności:

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).
2. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 218, 956).
3. Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).
4. Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1359).
5. Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.).
6. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.).
7. Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.).
8. Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 920).
9. Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 360 z późn. zm.).
10. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1444 z późn. zm.).
11. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 30 z późn. zm.).
12. Ustawę z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.).
13. Uchwałę nr 16 Rady Ministrów z dnia 01 lutego 2021r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 (M.P. z 2021r. poz. 235).
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011r. nr 209, poz. 1245).
15. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 81, poz. 448).
16. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2010 r. nr 201, poz. 1334).
17. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz.U. z 2011 r. nr 50 poz.259)

Zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do zadań własnych powiatu należy, w szczególności:

1. opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,

2. opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą,

3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,

4. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Ponadto do zadań powiatu z zakresu administracji rządowej dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy, w szczególności:

1. tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,

2. opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Dodatkowo zgodnie z art. 11b ustawy organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego organizujące placówki, o których mowa w art. 18g ust. 1 pkt 3 i 5 i art. 18h ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji oraz art. 18g ust. 1 pkt 3 i 5 i art. 18h ustawy z dnia 24 sierpnia 2001r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych, przekazują, z użyciem środków komunikacji elektronicznej, właściwym terytorialnie jednostkom organizacyjnym Policji i Żandarmerii Wojskowej aktualne dane teleadresowe tych podmiotów ze wskazaniem przedmiotu działalności.

II. Charakterystyka powiatu

Mapa podziału powiatu grajewskiego

Powiat grajewski – powiat w Polsce (województwo podlaskie) utworzony w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej.

W struktury Powiatu Grajewskiego wchodzi 6 jednostek samorządowych:

- 1 gmina miejska (Grajewo)
- 2 gminy miejsko-wiejskie (Rajgród, Szczuczyn)
- 3 gminy wiejskie (Grajewo, Wąsosz, Radziłów)

Liczba ludności (dane z GUS Białystok, stan na 31.12.2019 r.):

Wyszczególnienie	Powierzchnia ogólna w km ²	Ludność					
		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem w wieku		
					przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
Powiat grajewski	968	47210	23419	23791	8263	29381	9566
Gmina miejska: Grajewo	19	21900	10609	11291	3767	13649	4484
Gminy miejsko-wiejskie: Rajgród	207	5176	2591	2585	818	3253	1105

Szczuczyn	116	6026	3047	2979	1099	3683	1244
Gminy wiejskie:							
Grajewo	308	5789	2926	2863	1128	3649	1012
Wąsosz	118	3597	1848	1749	635	2223	739
Radzilów	200	4722	2398	2324	816	2924	982

Na terenie powiatu grajewskiego przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie zajmują się następujące instytucje:

- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej;
- gminne i miejska komisja rozwiązywania problemów alkoholowych;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie;
- Komenda Powiatowa Policji w Grajewie;
- Prokuratura Rejonowa w Grajewie;
- Sąd Rejonowy w Grajewie;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Grajewie;
- szkoły i placówki oświatowe;
- placówki służby zdrowia.

III. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu grajewskiego

W powiecie grajewskim, we wszystkich gminach zostały powołane Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Dzięki współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie z Zespołami Interdyscyplinarnymi z powiatu grajewskiego oraz Komendą Powiatową Policji w Grajewie zebrano dane dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie grajewskim w okresie od 2016r. do 2020r., które posłużyły do zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie w powiecie grajewskim.

Tabela nr 1. Ogólna liczba założonych „Niebieskich Kart”, które wpłynęły do Zespołów Interdyscyplinarnych.

Wyszczególnienie	Ogólna liczba założonych „Niebieskich Kart”				
	2016	2017	2018	2019	2020
Miasto Grajewo	79	97	87	59	67
Gmina Grajewo	40	31	36	15	33
Gmina Szczuczyn	56	50	49	40	24
Gmina Radzilów	31	28	26	17	38
Gmina Wąsosz	19	13	23	15	15
Gmina Rajgród	21	19	11	18	21
RAZEM	246	238	232	164	198

Jak wynika z powyższej tabeli w latach 2016-2018 ogólna liczba założonych „Niebieskich Kart” była na zbliżonym poziomie. Tendencję spadkową możemy zauważyć w roku 2019, może to świadczyć o wzrastającej świadomości społecznej na temat przemocy. W roku 2020 ponownie mamy wzrost wszczętych procedur w stosunku do roku poprzedniego.

Tabela nr 2. Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie w powiecie grajewskim.

Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy															
Gmina/Miasto	2016			2017			2018			2019			2020		
	K	M	m	K	M	m	K	M	m	K	M	m	K	M	m
Gmina Grajewo	1	29	1	2	24	0	2	28	0	0	14	0	1	20	0
Gmina Szczuczyn	0	43	0	0	35	1	6	43	0	5	35	0	0	19	0
Gmina Radzilów	1	24	0	1	24	0	2	22	0	1	15	0	2	20	0
Gmina Wąsosz	0	11	0	0	7	0	0	15	0	1	12	0	0	12	0
Gmina Rajgród	0	18	0	0	15	0	0	10	0	0	16	0	1	9	0

RAZEM	2	125	1	3	105	1	10	118	0	7	92	0	4	80	0
--------------	----------	------------	----------	----------	------------	----------	-----------	------------	----------	----------	-----------	----------	----------	-----------	----------

K – kobieta M – mężczyzna m – małoletni

Z danych załączonych w tabeli wynika, że osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy w bardzo znacznej przewadze byli mężczyźni (2016 r. – 125, 2017 r. – 105, 2018 r. – 118, 2019 r. – 92, 2020 r. – 80). Tendencję spadkową możemy zauważyć w 2020 r.

Tabela nr 3. Liczba osób doznających przemocy w powiecie grajewskim.

Liczba osób doznających przemocy															
Gmina/Miasto	2016			2017			2018			2019			2020		
	K	M	m	K	M	m	K	M	m	K	M	m	K	M	m
Miasto Grajewo	93	101	103	93	90	94	74	19	72	60	72	52	65	14	64
Gmina Grajewo	27	5	1	22	8	0	25	3	1	13	1	1	17	5	2
Gmina Szczuczyn	52	1	41	52	4	40	33	10	38	31	8	34	18	4	19
Gmina Radzilów	21	5	2	25	2	0	19	3	2	14	1	0	18	6	4
Gmina Wąsosz	13	0	0	8	2	0	14	0	3	11	2	0	7	5	1
Gmina Rajgród	10	0	11	13	1	12	12	2	10	20	4	12	23	5	16
RAZEM	216	113	158	213	107	146	177	37	126	149	88	99	148	39	106

K – kobieta M – mężczyzna m – małoletni

Z danych zamieszczonych w tabeli wynika, że osobami doznającymi przemocy w szczególności były kobiety (2016 r. – 216, 2017 r. – 213, 2018 r. – 177, 2019 r. – 149, 2020 r. – 148), następnie osoby małoletnie (2016 r. – 158, 2017 r. – 146, 2018 r. – 126, 2019 r. – 99, 2020 r. – 106). Przemoc dotyka również wielu mężczyzn, ale w mniejszym stopniu niż kobiety i małoletnich.

Tabela nr 4. Interwencje policyjne dot. przemocy w rodzinie (wdrożone procedury „Niebieskich Kart” wg danych statystycznych).

Komenda Powiatowa Policji w Grajewie					
Interwencje policyjne dot. przemocy w rodzinie (wdrożone procedury NK w powiecie grajewskim)	2016	2017	2018	2019	2020
	310	275	277	189	233

Z danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Grajewie wynika, że w roku 2016 było najwięcej interwencji związanych z przemocą w rodzinie. Tendencję spadkową przyniósł rok 2019.

Tabela nr 5. Program oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.					
	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba edycji programu	0	1	1	1	1
Liczba oświadczeń, które wpłynęły do PCPR w Grajewie	7	11	10	5	4
Liczba uczestników	0	6	7	3	3
Liczba osób, które ukończyły program	0	1	4	2	3

Celem skutecznego eliminowania zjawiska przemocy w rodzinie, należy objąć pomocą nie tylko osoby doznające przemocy, ale również osoby stosujące przemoc. W związku z tym w powiecie grajewskim prowadzony jest program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie. Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że w latach 2016-2020 odbyło się 5 edycji programu. W roku 2019 i 2020 ze względu na bardzo małą liczbę osób chętnych do wzięcia udziału w programie, za zgodą Wojewody Podlaskiego, zajęcia prowadzone były w formie zajęć indywidualnych. Osoby, które ukończyły

program, przez 3 lata poddawane są monitoringowi, sprawdzamy czy sprawca powrócił do zachowań przemocowych. Z dokumentacji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie wynika, że sprawcy przemocy dzięki programowi nauczyli się rozwiązywać konflikty bez użycia przemocy, potrafią radzić sobie ze swoimi emocjami. Dlatego bardzo ważne w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są programy profilaktyczne i terapeutyczne.

IV. Cele, założenia oraz adresaci programu

W niniejszym dokumencie zawarte zostają strategiczne obszary działania określonych jednostek oraz cele, których realizacja ma za zadanie przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Realizacja założonych celów jest uwarunkowana stopniem zaangażowania poszczególnych podmiotów, biorących udział w realizacji programu.

1. Cel główny Programu:

Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ograniczenie przyczyn i skutków stosowania przemocy w powiecie grajewskim.

2. Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie działań profilaktycznych poprzez podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla osób doznających przemocy.

3. Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności usług.

Dążąc do zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, aby zrealizować cele ustawowe, w tym cele zawarte w Programie, określone zostały obszary oraz kierunki działań, a także grupy adresatów Programu:

1. Profilaktyka i edukacja społeczna – obszar ten kierowany jest do ogółu społeczeństwa, zwłaszcza do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie – obszar ten kierowany jest do osób doznających przemocy w rodzinie.

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie – obszar ten kierowany jest do osób stosujących przemoc w rodzinie, jak również do służb i podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc.

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – obszar ten kierowany jest do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

V. Harmonogram realizacji działań

Lp.	Kierunki działań	Rodzaje działań	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźniki osiągnięcia celu
Cel 1. Zwiększenie działań profilaktycznych poprzez podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.					
1.	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze powiatu grajewskiego	Gromadzenie danych na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie.	PCPR we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2021-2026 I kwartał każdego roku kalendarzowego	Liczba opracowanych diagnoz
2.	Prowadzenie działań profilaktycznych oraz informacyjno-edukacyjnych z zakresu przemocy.	Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia	PCPR we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (MOPS/GOPS, Zespoły Interdyscyplinarne, Komenda Powiatowa	2021-2026 na bieżąco	1. Liczba zrealizowanych programów. 2. Liczba uczestników programów.

		prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci i młodzieży zagrożonych przemocą w rodzinie	Policji, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Sąd, Prokuratura, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe)		
3.	Edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy i jej skutków	1. Przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym.	PCPR we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2021-2026 na bieżąco	Liczba przygotowanych materiałów informacyjnych.
		2. Uczestnictwo w lokalnych kampaniach społecznych, które: - opisują mechanizmy przemocy w rodzinie oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość, - promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci, - promujące działania służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy oraz interwencje wobec osób stosujących przemoc.	PCPR we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (MOPS/GOPS, Zespoły Interdyscyplinarne, KPP, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Sąd, Prokuratura, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe)	2021-2026 na bieżąco	Liczba lokalnych kampanii społecznych
		3. współpraca z organami samorządu terytorialnego z kościołami i związkami wyznaniowymi na terenie powiatu grajewskiego w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działań edukacyjnych prowadzonych przez kościoły i związki wyznaniowe.	PCPR, kościoły i organizacje pozarządowe	2021-2026 na bieżąco	Liczba podjętych inicjatyw
Cel.2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla osób doznających przemocy.					
1.	Zapewnienie schronienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w Ośrodkach Interwencji Kryzysowej	Zawarcie porozumień z jednostkami samorządu terytorialnego prowadzącymi Ośrodki Interwencji Kryzysowej oraz Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	PCPR	2021-2026 I kwartał każdego roku kalendarzowego	Liczba osób skierowanych do placówek.
		Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy	PCPR, OPS, KPP	2021-2026 w miarę potrzeb	Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z

		w rodzinie.			przemocą w rodzinie.
		Przekazanie Policji danych teleadresowych podmiotów udzielających wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie tj. specjalistycznych ośrodkach wsparcia i innych placówkach.	PCPR	2021-2026 w miarę potrzeb	Liczba przekazanych informatorów.
2.	Zapewnienie pomocy psychologicznej i prawnej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	Bezpłatne poradnictwo psychologiczne i prawne.	PCPR	2021-2026 cyklicznie raz w tygodniu	Liczba osób objętych pomocą.
3.	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.	Rozpowszechnianie informacji w formie plakatów, ulotek a także publikowanie na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Grajewie oraz PCPR w Grajewie. Organizowanie spotkań informacyjnych, konferencji z udziałem instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	PCPR we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2021-2026 w miarę potrzeb	1. Liczba rozpowszechnionych informacji. 2. Liczba spotkań informacyjnych.
4.	Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy.	Monitorowanie sytuacji osób dotkniętych zjawiskiem przemocy, którym udzielono pomocy.	PCPR we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (MOPS/GOPS, Zespoły Interdyscyplinarne, KPP, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Sąd, Prokuratura, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe)	2021-2026 po 6 miesiącach od udzielenia wsparcia.	Liczba osób dotkniętych zjawiskiem przemocy, poddanych różnym formom pomocy.
Cel 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.					
1.	Wykorzystanie procedur określonych w przepisach prawnych o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” przez uprawnione podmioty.	PCPR we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2021-2026 na bieżąco	Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart”

2.	Prezentacja ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	Przesyłanie zaktualizowanych informatorów właściwym miejscowo prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, komendantowi powiatowej policji oraz wchodzącym w obręb powiatu gminom.	PCPR	2021-2026 do dnia 15 lipca każdego roku	1. Coroczne aktualizowanie na stronie internetowej powiatu oraz PCPR bazy teleadresowej. 2. Liczba informatorów zawierających dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych.
		Przekazanie Policji danych teleadresowych właściwych miejscowo placówek zapewniających miejsca noclegowe oraz placówek prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne lub programy psychologiczno-terapeutyczne	PCPR	2021-2026 w miarę potrzeb	Liczba przekazanych informatorów.
3.	Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez oddziaływania korekcyjno-edukacyjne na osoby stosujące przemoc.	Realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	PCPR	2021-2026 przynajmniej raz w roku	Liczba edycji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych .
		Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	PCPR	2021-2026 w trakcie trwania programu	1. Liczba uczestników. 2. Liczba osób, które ukończyły program.
		Badanie skuteczności programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez monitorowanie ich zachowań przez okres 3 lat po ukończeniu programu	PCPR	2021-2026 w okresie od 3 do 36 miesięcy po zakończeniu cyklu oddziaływań.	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań przemocowych.
		Realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	PCPR	2021-2026 w miarę potrzeb	1. Liczba programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. 2. Liczba uczestników. 3. Liczba osób, które ukończyły program.
		Badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	PCPR	2021-2026 na bieżąco	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań przemocowych.
Cel 4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności usług.					
1.	Wzmacnianie kompetencji	Udzielanie wsparcia osobom pracującym	PCPR	2021-2026 w miarę potrzeb	Liczba osób poddanych różnym formom

zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc w formie m.in. szkoleń, poradnictwa, konferencji.			poradnictwa, wsparcia psychologicznego, biorących udział w szkoleniach i konferencjach.
--	--	--	--	---

Kierunki działań zawarte w poszczególnych obszarach mogą zostać rozszerzone o dodatkowe zadania w zależności od monitorowania potrzeb mieszkańców powiatu grajewskiego oraz środków finansowych.

VI. Prognozowane efekty realizowanych działań

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą poprzez:

1. Wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą w tym:
  - a) udzielanie profesjonalnej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz osobom stosującym przemoc,
  - b) spadek liczby osób i rodzin doznających przemocy,
  - c) zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy.
4. Podniesienie jakości udzielanej pomocy, w tym:
  - a) podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
  - b) podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.
5. Zacieśnienie współpracy systemu współpracy między instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

VII. Źródła finansowania Programu

Działania zawarte w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Grajewskim na lata 2021-2026 będą finansowane ze środków własnych powiatu, środków budżetu państwa oraz dotacji celowych – środków pozabudżetowych pozyskiwanych z różnych programów.

VIII. Monitoring i sprawozdawczość

Zasady ewaluacji i monitoringu Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Grajewskim na lata 2021-2026 odbywać się będą na podstawie sporządzonej sprawozdawczości z wykonywanych zadań oraz analizy zebranych informacji nt. realizacji działań ujętych w Programie. Co roku w ramach sprawozdania ze swojej działalności Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie będzie przekazywało Radzie Powiatu Grajewskiego i Zarządowi Powiatu Grajewskiego ocenę realizacji niniejszego Programu.

Program ma charakter otwarty i „elastyczny” tzn. może podlegać okresowym weryfikacjom i modyfikacjom związanym ze zmieniającymi się uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi, rozwojem procesów społecznych i potrzebami w tym zakresie a także z wymogami prawa.

Uzasadnienie

Do zadań własnych powiatu określonych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie należy opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Głównym celem programu jest pobudzenie aktywności instytucji i służb do zmniejszenia skali przemocy i towarzyszących jej zjawisk patologicznych oraz zwiększenie poziomu świadczeń i wrażliwości społecznej na występowanie problemu przemocy w rodzinach naszego powiatu. Cele szczegółowe, bezpośrednio zakładane w programie, odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.

Program stanowi strategię postępowania wobec problemu przemocy w rodzinie, zakłada podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak i edukowanie osób stosujących przemoc oraz korygowanie agresywnych postaw i zachowań wśród dorosłych oraz młodzieży i dzieci.

Na jednostkach samorządu terytorialnego stoi obowiązek roztaczania opieki nad osobami, które w swoim życiu doświadczyły przemocy ze strony najbliższych członków rodziny, a zwłaszcza nad osobami małoletnimi, słabszymi czy niepełnosprawnymi. Skuteczna ochrona osób krzywdzonych stanowi podwaliny niniejszego programu. Natomiast ścisła współpraca pomiędzy jednostkami organizacyjnymi zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz jasno określone cele i zadania do realizacji umożliwią podejmowanie szybszych i skuteczniejszych działań.